रात्रौ च दीप्यते। तरक्षोश्चर्म दंष्ट्रा च तथैव गिरिकच्छपः। आज्यधूमोविडालश्च छागः कृष्णोऽथ पिङ्गलः। येषामेतानि तिष्ठन्ति गृहेषु गृहमेधिनाम्। तान्यधृष्याण्यगाराणि पिशिताशैः सुदारुणैः" पिशाचोक्तौ।

गिरिकण्टक पु० गिरेः कण्टक इव भेदकत्वात्। वज्रे त्रिका०

गिरिकदम्ब पु० गिरौ भवः कदम्बः। धाराकदम्बे राजनि० स्वार्थे क। तत्रार्थे "देवदारुवचाहिङ्गुकुष्ठं गिरिकदम्बकः" सुश्रुतः।

गिरिकदली स्त्री ७त०। बहुबीजायाम् वनरम्भायाम् राजनि० "गिरिरम्भा तु मधुरा हिमा बल्या च दुर्ज्जरा। तृष्णापित्तदाहशोषशमनी वीर्य्यकृद्गुरुः" राजनि०।

गिरिकर्णिका स्त्री गिरिः कर्ण इव यस्याः कप् कापि अत इत्त्वम्। १पृथिव्यां त्रिका०। गिरेर्बालमूषिकायाः कर्णः अस्त्यस्याः तदाकारपत्रत्वात् ठन्। २अपराजितालतायां ३श्वेतकिणिहीवृक्षे च राजनि०।

गिरिकर्णी स्त्री गिरेर्बालमूषिकायाः कर्ण इव कर्णः पत्रमस्याः ङीप्। १अपराजितालतायाम् अमरः। "त्रिफला गिरिकर्णी च हंसपादी च चित्रकम्" भावप्र०। २यवासे शब्दच०। [गिरिशब्दे गिरिकशब्दे च दृश्यम्।

गिरिका स्त्री गिरिरेव स्वार्थे क। बालमूषिकायाम् अमरः।

गिरिकाण त्रि० गिरिणा नेत्ररोगभेदेन काणः। नेत्ररोगभेदेन एकनेत्रहीने। अस्य ३त० प्रकृतिस्वरता।

गिरिक्षित् पु० गिरि वाचि क्षियति क्षि—वासे क्विप् अलुक्स०। स्तुतिरूपवाक्यस्थे परमेश्वरे "प्र विष्णवे शूषमेतु मन्मगिरिक्षित उरुगायाय वृष्णे" ऋ०१।१५४।३। "गिरिक्षिते गिरि वाचि, गिरिवदुन्नतप्रदेशे वा तिष्ठते" भा०।

गिरिक्षिप त्रि० गिरिं क्षिपति क्षिप—क। १गिरेरुत्क्षेपणसामर्थ्यवति २अक्रूरभ्रातरि पु० गान्दिनीजशब्दे दृश्यम्

गिरिगुड पु० गिरौ गुड इव। गेन्दुके (केन्द) हेमच०।

गिरिचर त्रि० गिरौ चरति चर—ट०। १पर्वतचारिणि। "गिरिचर इव नागं प्राणसारं बिभर्त्ति" शकु० स्त्रियां ङीप्। २चौरे तदीशे ३रुद्रभेदे पु० "नम उष्णीषिले गिरिचराय" यजु० १६।२१। गिरिचरश्चौरः अध्वन्यानां वस्त्राद्यपहर्त्तुं पर्वतादिविषमस्थानचरत्वात् तदधिपत्वाद् रुद्रोपि गिरिचरः इत्युपचारः।

गिरिज न० गिरौ जायते जन—ड। १शैलजे शिलाजतुनि २लोध्रे ३अभ्रके च मेदि०। ४गैरिके राजनि० ५मधुकवृक्षे ६गौरशाके पु० रत्नमा०। ७हिमाद्रिजातायां पार्वत्यां स्त्री "आगतं शिववक्त्रेभ्यो गतश्च गिरिजानने" यामलम्। "यदा यदा स गिरिजामृदुनामाक्षरागतम्" काशी० ६६अ० ८मातुलाङ्ग्यां स्त्री मेदि० ९श्वेतवुह्नायां रत्नमा०। १०क्षुद्रपाषाणभेदलतायां ११त्रायमाणलतायां १२कारीवृक्षे १३मल्लिकायां १४गिरिकदल्यां च स्त्री राजनि०। १५पर्वतजातमात्रे त्रि०। गिरि वाचि जायते जन—ड अलुक्स०। १६स्तुतिरूपवाक्यनिष्पन्ने च "मरुत्वते गिरिजा एवया मरुत्" ऋ०५।८७।२। गिरिजा वाचिनिष्पन्नाः" भा०। पार्वत्या हिमालयरूपगिरेर्जन्मकथा शिवपुराणे १३अ० हिमालयस्य मेनकानाम्नी पत्नी बभूवेत्युक्त्वा "प्रसूतिरभवत्तस्याः मेनायाः कन्यका शुभा" इत्युपक्रमे "तां पार्वतीत्याभिजनाच्च नामतो जुहाव तद्बन्धुजनः स्वभावतः। मात्रा निषिद्धा तपसे यदा तु सा ययावुमाख्यां भवभक्तिभाविनी"। कालिकापुराणे तु तस्याः कालीतिनाम तत्कथा ४१।४२अ० दृश्या। १७गङ्गायाञ्च स्त्री तस्या अपि तत उत्पत्तिकथा कालिकापु० ४७ अ० दृश्या।

गिरिजातनय पु० ६त०। कार्त्तिकेये तस्य च यथोत्पत्तिस्तथा कार्त्तिकेयप्रसूशब्दे १९५६पृ० उक्तप्राया कालिकापु० ४७अ० विस्तरेण दृश्या। गिरिजानन्दनादयोऽप्यत्र।

गिरिजापति पु० ६त०। १शिवे, गिरिजेशादयोऽप्यत्र।

गिरिजामल न० गिरौ पर्वते मेघे घनरवे वा जायते जन—ड, तेषु अमलम्, तथाभूतञ्च तदमलञ्च, गिरिजायाः पार्वत्या बीजरूपं मलं वा। १अभ्रके तस्य यथा च पार्वतीबीजजातत्वं तथा अभ्रकशब्दे ३१५ पृ० उक्तम् भावप्र० तस्यान्यथोत्पत्तिभेदादिकमुक्तं यथा

"पुरा वधाय वृत्रस्य वज्रिणा वज्रमुद्धृतम्। विस्फुलिङ्गास्ततस्तस्य गगने परिसर्पिताः। ते निपेतुर्घनध्वानाच्छिखरेषु महीभृताम्। तेभ्य एव समुत्पन्नं तत्तद्गिरिषु चाभ्रकम्। तद्वज्रं वज्रजातत्वादभ्रमभ्ररवोद्भवात्। गगनान् स्खलितं यस्माद् गगनञ्च ततो मतम्। विप्रक्षत्रियविट्शूद्रभेदात्तत् स्याच्चतुर्विधम्। क्रमेणैव सितं रक्तं पीतं कृष्णञ्च वर्णतः। प्रशस्यते सितन्तारे रक्तं तत्तु रसायने। पीतं हेमनि, कृष्णन्तु गदेषु द्रुतयेऽपि च। पिनाकं दर्दुरं नागं वज्रञ्चेति चतुर्विधम्। मुञ्चत्यग्नौ विनिक्षिप्तं पिनाकन्दलसञ्चयम्। अज्ञानाद्भक्षणं तस्य महाकुष्ठप्रदायकम्। दर्दुरं त्वग्निनिःक्षिप्तं कुरुते दर्दुरध्वनिम्। गोलकान् बहुशः कृत्वा स खान्मृत्यु